

Міністерство освіти і науки України

Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра психології (№ 704)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи

М.Є Жидко
(ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи соціальної роботи

(назва навчальної дисципліни)

Галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 053 Психологія

(код та найменування напрямку підготовки)

Освітня програма: Психологія

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2021 рік

Робоча програма Основи соціальної роботи
(назва дисципліни)
для студентів за спеціальністю 053 Психологія
освітньою програмою Психологія
«30» серпня 2021 р, - 12 с.

Розробник: Гулий Ю.І., доц. каф. 704, к.психол.н., доц.
(прізвище та ініціали, посада, наукова ступінь та вчене звання)
(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри 704
психології
(назва кафедри)

Протокол № 1 від «30» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри психології, к. психол. н., доц. Ю.І. Гулий
(науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u> (шифр і назва)	За вибором вищого навчального закладу
	Спеціальність: <u>053«Психологія»</u> (код та найменування)	
Модулів – 2	Освітня програма <u>Психологія</u> (найменування)	Навчальний рік 2021/2022
Змістових модулів – 3		Семестр
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		5-й
(назва)		Лекції
Загальна кількість годин - 64/135		32 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4,4	Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u>	Практичні, семінарські
		32 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		71 год.
		Вид контролю: модульний контроль, залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 64/71.

Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину в залежності від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: Метою викладання навчальної дисципліни «Основи соціальної роботи» є формування компетенцій, які спрямовані на поглиблення теоретичних уявлень щодо комплексу знань категоріального апарату, принципів та методів соціальної роботи, її місця у сучасному суспільстві.

Завдання: Основні завдання вивчення дисципліни пов'язані з формуванням наступних загальних та професійних компетенцій:

1. Здатність застосовувати знання щодо визначення психологічних засад соціальної роботи.

2. Здатність систематизувати об'єктивні знання про професійну та суспільну діяльність соціальних працівників.

3. Здатність до критичного аналізу різних дослідницьких підходів щодо вивчення соціальної роботи.

4. Здатність до обґрунтування висновків при вивченні основних засад соціальної роботи.

5. Здатність генерувати нові ідеї при розробці досліджень різних аспектів соціальної роботи.

6. Здатність зберігати та примножувати методи психоогічного забезпечення соціальної роботи.

7. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом соціальної роботи.

8. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду соціальної роботи.

9. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій при здійсненні соціальної роботи.

10. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати дослідження різних аспектів соціальної роботи.

11. Здатність аналізувати та систематизувати результати досліджень різних аспектів соціальної роботи.

Результати навчання: Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент повинен досягти таких результатів навчання:

А) Знання:

1. Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів, понять соціальної роботи.

2. Володіти аргументованим комплексом висновків щодо основних засад соціальної роботи.

3. Засвоїти основні принципи розробки досліджень різних аспектів соціальної роботи.

4. Володіти методами психоогічного забезпечення соціальної роботи.

5. Володіти категоріально-понятійним апаратом соціальної роботи.

6. Засвоїти основні напрямки вітчизняних та зарубіжних досліджень соціальної роботи.

7. Засвоїти валідний і надійний психодіагностичний інструментарій при здійсненні соціальної роботи.

8. Володіти системним аналізом результатів досліджень різних аспектів соціальної роботи.

Б) Уміння:

1. Опанувати застосуванням знань щодо визначення психологічних детермінант соціальної роботи.

2. Опанувати систематизацією об'єктивних знань про професійну та суспільну діяльність соціальних працівників.

3. Опанувати застосуванням основних методів вивчення психологічних детермінант соціальної роботи.

4. Розробляти програми досліджень різних аспектів соціальної роботи.

5. Опанувати застосуванням валідного і надійного психодіагностичного інструментарію при здійсненні соціальної роботи.

6. Опанувати організацією та здійсненням дослідження різних аспектів соціальної роботи.

7. Опанувати систематизацією результатів досліджень різних аспектів соціальної роботи.

В) Комунікація:

1. Володіти досвідом формування ефективної комунікативної стратегії при здійсненні соціальної роботи.

Г) Автономія та відповідальність:

1. Відповідальність за прийняття рішень при виявленні проблем у професійній та суспільній діяльності соціальних працівників.

Міждисциплінарні зв'язки: Психологія сім'ї, Психодіагностика, Соціологія та основи демографії, Етнічна психологія і крос-культурні дослідження в психології, Конфліктологія, Соціальна психологія, Вікова психологія..

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна проблематика та розвиток соціальної роботи

Тема 1. Загальні проблеми соціальної роботи.

Актуальність проблематики соціальної роботи. Предмет та цілі соціальної роботи. Структура відповідного навчального курсу. Основні поняття курсу. Соціальна робота як особливий вид діяльності. Її зміст та засоби. Загальна характеристика процесів соціалізації, соціальної адаптації та реабілітації. Принципи соціальної роботи. Загальна характеристика методів соціальної роботи. Відмінності соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Тема 2. Історія розвитку та сучасний стан вітчизняної соціальної роботи

Вплив хрещення Русі на розвиток благодійності. Становлення та розвиток системи суспільного "призрения". Сучасний стан вітчизняної соціальної роботи. Розвиток соціальної роботи у післяреволюційний та радянський періоди. Розвиток соціальної педагогіки та соціальної роботи у кінці ХХ ст. Благодійні заклади в кінці ХІХ ст. Становлення системи соціального партнерства в Україні. Загальна характеристика системи соціального захисту в СРСР. Українська асоціація соціальних педагогів та спеціалістів з соціальної роботи.

Змістовий модуль 2. Методологічні основи соціальної роботи

Тема 3. Соціологічні та політологічні основи соціальної роботи

Соціально-політичні технології та соціальна робота. Соціальна робота та соціальне партнерство. Сучасна система соціального партнерства в Україні. Зв'язок теоретичної соціології та соціальної роботи. Застосування соціологічних методів для вивчення проблем соціальної роботи. Загальні риси політології та соціальної роботи.

Тема 4. Педагогічні основи соціальної роботи

Роль педагогіки в соціальній роботі. Основні педагогічні принципи соціальної роботи. Педагогічні методи в соціальній роботі. Педагогічні аспекти змісту соціальної роботи. Педагогічні засоби соціального розвитку особистості. Педагогічна майстерність в соціальній роботі. Роль соціальної педагогіки в процесі становлення соціальної роботи в Україні. Педагогічна підготовка соціального працівника.

Тема 5. Психологічні основи соціальної роботи

Основні функції психології в соціальній роботі. Психологічна модель соціалізації особистості. Фактор психологічного забезпечення соціальної роботи. Психологічні теорії та соціальна робота. Психотерапія та корекція в соціальній роботі. Методи психодіагностики, психологічного відбору в соціальній роботі. Психологічна консультація в соціальній роботі. Методи психологічної адаптації, тренінгові технології в соціальній роботі.

Змістовий модуль 3. Соціальна робота у сучасному суспільстві

Тема 6. Роль та місце соціальної роботи у сучасному суспільстві

Загальна характеристика процесу взаємодії соціального працівника з клієнтом. Головні процеси практичної соціальної роботи з клієнтом. Етапи організації посередницької діяльності соціальних працівників. Сучасні системи служб соціальної допомоги населенню. Головні сфери діяльності соціальних працівників. Їх ролі у професійній діяльності. Кваліфікаційні вимоги до соціальних працівників. Етичний кодекс соціального працівника. Його професійні риси, поведінка та етичні обов'язки.

Тема 7. Основи практичної соціальної роботи з клієнтом

Соціальна допомога в кризових ситуаціях – “кризове втручання”. Принцип попереджуючої допомоги. Профілактична діяльність соціальних працівників.

Індивідуальна соціальна робота як метод допомоги клієнтам. Групова соціальна робота. Методи вдосконалення навичок читання. Вдосконалення навичок слухання. Вдосконалення навичок письма. Вдосконалення навичок усного мовлення. Мовні тактики переконання.

Технологія проведення ділових бесід. Проведення ефективних переговорів. Характеристика консультування в системі соціальної роботи з клієнтом. Можливості професійного впливу консультанта. Невербальна комунікація при консультуванні. Етапи проведення консультування. Організація телефонної консультативної допомоги. Принципи телефонної служби. Етапи телефонної бесіди при консультуванні.

Тема 8. Міжнародний досвід соціальної роботи

Історія розвитку соціальної роботи в світі. Методологічні та методичні аспекти вивчення досвіду соціальної роботи за кордоном. Система соціальної роботи в США. Становлення соціальної роботи в Германії. Кадрова підготовка соціальних робітників в Германії. Спеціалізовані установи соціальної роботи в Германії. Система соціальної роботи в Норвегії. Організація суспільного управління в Норвегії. Інновації в роботі соціальних служб. Загальна характеристика системи соціального забезпечення Ісландії. Окремі види соціальних послуг населенню Ісландії. Загальні правила по вирішенню особливих завдань, пов'язаних з індивідуальними випадками.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с.р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Загальна проблематика та розвиток соціальної роботи					
Тема 1. Загальні проблеми соціальної роботи	14	4	4		6
Тема 2. Історія розвитку та сучасний стан вітчизняної соціальної роботи	20	4	4		12
Разом за змістовим модулем 1	34	8	8		18
Змістовий модуль 2. Методологічні основи соціальної роботи					
Тема 3. Соціологічні та політологічні основи соціальної роботи	16	4	4		8
Тема 4. Педагогічні основи соціальної роботи	10	4	4		2
Тема 5. Психологічні основи соціальної роботи	16	4	4		8
Разом за змістовим модулем 2	42	12	12		18
Модуль 2					
Змістовий модуль 3. Соціальна робота у сучасному суспільстві					
Тема 6. Роль та місце соціальної роботи у сучасному суспільстві	19	4	4		11
Тема 7. Основи практичної соціальної роботи з клієнтом	20	4	4		12
Тема 8. Міжнародний досвід соціальної роботи	20	4	4		12
Разом за змістовим модулем 3	59	12	12		35
Усього годин	135	32	32		71

5. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні проблеми соціальної роботи.	4
2	Історія розвитку та сучасний стан вітчизняної соціальної роботи	4
3	Соціологічні та політологічні основи соціальної роботи	4
4	Педагогічні основи соціальної роботи	4
5	Психологічні основи соціальної роботи	4
6	Роль та місце соціальної роботи у сучасному суспільстві	4
7	Основи практичної соціальної роботи з клієнтом	4
8	Міжнародний досвід соціальної роботи	4
	Разом	32

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні проблеми соціальної роботи.	6
2	Історія розвитку та сучасний стан вітчизняної соціальної роботи	12
3	Соціологічні та політологічні основи соціальної роботи	8
4	Педагогічні основи соціальної роботи	2
5	Психологічні основи соціальної роботи	8
6	Роль та місце соціальної роботи у сучасному суспільстві	11
7	Основи практичної соціальної роботи з клієнтом	12
8	Міжнародний досвід соціальної роботи	12
	Разом	71

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

10. Методи навчання

Програмою передбачено наступні методи навчання:

1) *лекції*, спрямовані на поглиблення знань про методологічні засади та основні методи соціальної роботи, її місце і роль у сучасному суспільстві.

2) *семінарські (практичні) заняття*, спрямовані на засвоєння зазначених знань та методів, що сприяє оптимальному прийняттю рішень щодо ефективної соціалізації особистості у сучасному суспільстві. Кожен студент повинен підготувати дві доповіді за темами, передбаченими планом занять.

3) *самостійна робота*, яка передбачає підготовку студентів до лекцій, семінарів та виконання 3 реферативних робіт, які повинні бути складені у визначений викладачем термін:

I. Реферативна робота «Історія розвитку та сучасний стан вітчизняної соціальної роботи», в якій розглядаються такі питання:

1. Благодійні заклади в кінці XIX ст.
2. Розвиток соціальної роботи у післяреволюційний та радянський періоди.
3. Розвиток соціальної педагогіки та соціальної роботи у кінці XX ст.
4. Становлення системи соціального партнерства в Україні.

У відповіді на перше питання необхідно зазначити, що у кінці XIX ст. в Росії існувала розгалужена, економічно вагома система державних та приватних благодійних закладів. Також здійснювався перегляд існуючого законодавства щодо визначення тих категорій людей, які мають право на соціальну допомогу.

Розкриваючи друге питання, треба сказати про перші кроки радянської влади щодо соціальної підтримки населення та подальше становлення при створенні СРСР (30-ті роки) державної системи матеріального забезпечення та обслуговування усіх громадян, які потребують соціальної допомоги.

У третьому питанні слід виділити 3 основних етапи розвитку соціальної педагогіки та соціальної роботи у кінці XX ст., а саме:

- 60-ті р.р.: набуття початкового досвіду у галузі соціального виховання.
- Кінець 70-х – початок 80-х р.р.: розвиток розгалуженої мережі різноманітних комплексів соціальної, соціально-педагогічної роботи з населенням.
- Кінець 80-х – початок 90-х р.р.: офіційне оформлення соціальної роботи і соціальної педагогіки, створення розгалуженої системи соціальної допомоги населенню.

У четвертому питанні треба сказати, що трансформаційний період в українському суспільстві характеризується посиленням соціальної напруженості та розширенням її соціальної бази. В сучасній суспільній ситуації необхідно забезпечити оптимальний баланс між задоволенням потреб пересічного громадянина і суспільства в цілому. І саме цьому повинна сприяти система соціального партнерства в Україні. Її розгалуження продовжується і зараз, оскільки у суспільстві ще недостатньо сформовані стійкі механізми примирення, узгодження, гармонізації приватних інтересів (на рівні окремих індивідів, соціальних груп) та загальнонаціональних інтересів.

II. Реферативна робота «Психологічні основи соціальної роботи», в якій розглядаються такі питання:

1. Психологічні теорії та соціальна робота.
2. Психотерапія та корекція в соціальній роботі.
3. Методи психодіагностики, психологічного відбору в соціальній роботі.

Розкриваючи перше питання, необхідно зробити стислий опис основних психологічних теорій, які значною мірою визначають методологію сучасної соціальної роботи, а саме:

- сучасний структурний підхід: теорія підтримання, радикальна соціальна робота;
- діагностичний підхід: використання фрейдівської моделі психосоціального детермінізму;
- функціональний підхід: використання моделі О. Ранка та інших близьких моделей;
- психоаналітичний підхід;
- сучасна теорія процесу психоаналітичного консультування;
- когнітивно-біхевіоральні моделі (А.Бека та А.Елліса);
- терапевтична когнітивна оцінка;
- мультимодальна терапія;
- моделі гуманістичної психології.

У другому питанні слід відзначити, що психотерапія та корекція орієнтовані на психологічні перетворення в структурі особистості клієнтів. При цьому соціальний працівник розвиває мотивацію соціально спрямованої діяльності клієнтів, збагачує, коректує поведінку особистості, проводить соціально-терапевтичну роботу.

Для розкриття третього питання треба сказати про те, що методи психодіагностики в соціальній роботі вирішують задачі вивчення соціально-психологічних характеристик особистості, колективів, виховних та економічних відносин. В свою чергу, психологічний

відбір використовується для соціально-професійного самовизначення молоді, визначення галузі перенавчання кадрів, комплектування груп.

III. Реферативна робота «Основи практичної соціальної роботи з клієнтом», в якій розглядаються такі питання:

1. Індивідуальна соціальна робота як метод допомоги клієнтам.
2. Групова соціальна робота.
3. Методи вдосконалення навичок читання.
4. Вдосконалення навичок слухання.
5. Вдосконалення навичок письма.
6. Вдосконалення навичок усного мовлення.
7. Мовні тактики переконання.
8. Проведення ефективних переговорів.

У відповіді на перше питання слід відмітити, що індивідуальна соціальна робота допомагає клієнтам розв'язувати психологічні, міжособистісні, соціоекономічні проблеми та містить в собі методи індивідуальної бесіди, консультації, корекційної програми та ін.

У другому питанні треба відзначити, що в груповій соціальній роботі досягаються позитивно орієнтовані загальні цілі групи клієнтів з близькими інтересами і загальними проблемами. Ця робота складається з дискусійних, ігрових методів, тренінгових програм, методів соціальної анімації тощо.

При відповіді на 3 – 7 питання необхідно відмітити, що:

- розвиток навичок читання дуже важливий для вдосконалення вмінь виробництва мовлення, тобто поліпшує мовне спілкування;
- ефективне слухання сприяє здобуттю корисної інформації в умовах усного спілкування (вміння концентруватись, аналізувати почуте, слухати критично, володіння допоможними засобами);
- ефективне письмо визначається вмінням писати різноманітні тексти з мінімальними зусиллями та з максимально позитивним результатом;
- вміння чітко виражати свої думки в ситуаціях ділового спілкування є вирішальним при реалізації основних цілей та завдань комунікації;
- мовні тактики переконання містять мовленнєві прийоми, які дозволяють досягти поставлених цілей в конкретній ситуації спілкування (узагальнення, наведення прикладу, посилення тощо)

У восьмому питанні треба сказати, що в процесі переговорів цілеспрямовано досягаються необхідні результати ділового спілкування у формі діалогу або полілогу. Це дозволяє за допомогою обміну думками досягти домовленості відповідно до інтересів обох сторін та одержати результати, які б задовільнили всіх учасників переговорів.

3) **консультація** – форма індивідуальної роботи студента із викладачем, спрямована на вирішення труднощів, які виникли під час вивчення лекційного матеріалу та самостійної роботи, або за наявності бажання студента отримати більш поглиблене знання стосовно предмету навчальної дисципліни.

11. Методи контролю

У якості поточного контролю передбачено оцінювання семінарської (практичної) роботи. Доповіді оцінюються у 5 балів кожна за критеріями: самостійність, оригінальність; використання іншомовних джерел; відповідність формальним критеріям (структура, володіння сучасним науковим матеріалом, послідовність та логічність, обґрунтованість аргументації та висновків, грамотність тощо); володіння навичками презентації.

У якості поточного контролю передбачено оцінювання самостійної роботи. Реферативні роботи оцінюються у 5 балів кожна, які розподіляються за зміст реферату (самостійність, оригінальність; використання іншомовних джерел; відповідність формальним критеріям (структура, володіння сучасним науковим матеріалом, послідовність та логічність, обґрунтованість аргументації та висновків, грамотність, якість оформлення тощо)) за своєчасність виконання роботи.

За темами 1, 4, 6 бали, які отримують студенти, виставляються за умови присутності студента на відповідній лекції.

За темами 3, 8 5 балів є оцінкою за доповідь (див. вище).

За темами 2, 5 та 7 5 балів розподіляються на за зміст реферату (див. вище) та за своєчасність виконання роботи.

Модуль 1 вважається зарахованим за умови складання 1 реферативної роботи, мінімальною кількістю балів, яку повинен набрати студент для зарахування модуля, є 20 балів.

Модуль 2 вважається зарахованим за умови виступу з 1 доповіддю та складання 1 реферативної роботи, мінімальною кількістю балів, яку повинен набрати студент для зарахування модуля, є 20 балів.

Модуль 3 вважається зарахованим за умови виступу з 1 доповіддю та складання 1 реферативної роботи, мінімальною кількістю балів, яку повинен набрати студент для зарахування модуля, є 20 балів.

Студент є допущеним до підсумкового семестрового контролю за умови виконання МКР (2 питання по 5 балів).

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	3	0...3
Виступ на семінарських заняттях	0...5	3	0...15
Реферат	0...5	1	0...5
Модульний контроль	0...5	2	0...10
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	3	0...3
Виступ на семінарських заняттях	0...5	3	0...15
Реферат	0...5	1	0...5
Модульний контроль	0...5	2	0...10
Змістовний модуль 3			
Робота на лекціях	0...1	4	0...4
Виступ на семінарських заняттях	0...5	3	0...15
Реферат	0...5	1	0...5
Модульний контроль	0...5	2	0...10
Усього за семестр			0...100

У якості контрольного семестрового заходу передбачено складання *заліку*.

Залікова робота є письмовою роботою, яка складається із двох завдань. Завдання містять питання теоретичного та практичного характеру. Відповідь на теоретичне питання повинна складати самостійне осмислення теоретичного матеріалу з відповідної теми. У відповіді на практичне питання необхідно розкрити конкретний вид(метод) практичної діяльності психолога. Залікову роботу розподілено на 15 варіантів. Номер варіанту залікової роботи може бути закріплений за студентом шляхом випадкового вибору або за вибором викладача.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки: володіння системою понять у даній предметній області, знати основні методи досліджень, задачі та предмет дисципліни.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки: визначати психологічні детермінанти істери соціальної роботи, її принципи, систему понять, методів, методологічні засади.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Захистити РР та здати МКР. Знати основні напрямки, задачі, поняття соціальної роботи.

Добре (75-89). Твердо знати принципи та методи, категоріальний апарат соціальної роботи, її методологічні засади.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні роботи з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх.

Розподіл балів, які отримують студенти за виконання курсової роботи (проекту) – не передбачені навчальним планом.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Гулий Ю.І. Основи соціальної роботи: Навч. посібник / Ю.І. Гулий.- Харків: НАУ «ХАІ», 2007. – 55 с.
2. Соціальна психологія медіації та альтернативного вирішення конфліктів : навч. посібник / М.Є. Жидко, Ю.І. Гулий, В.Я. Літвінова, І.О. Кочарян. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського «Харк. авіац. ін-т», 2015. – 108 с.

Електронний ресурс:

- НМК з дисципліни (Ментор),
- робоча програма

14. Рекомендована література

Базова

3. Агапов Е. П. История социальной работы: учебное пособие для бакалавров / Е. П. Агапов.- М.: Директ-Медиа, 2015.- 353 с.
4. Флягина В. Ю. Методика исследований в социальной работе: учебное пособие / В. Ю. Флягина.- М.: Директ-Медиа, 2016.- 546 с.
5. Основы социальной работы: Учебник / Отв. ред. П.Д. Павленок.- М.: ИНФРА-М, 2012.-534 с.
6. Гулий Ю.І. Основи соціальної роботи: Навч. посібник / Ю.І. Гулий.- Харків: НАУ «ХАІ», 2007. – 55 с.
7. Психология социальной работы / Под общ. ред. М.А. Гулиной.- Спб.: Питер, 2009. - 384 с.

Допоміжна

8. Соціальна психологія медіації та альтернативного вирішення конфліктів : навч. посібник / М.Є. Жидко, Ю.І. Гулий, В.Я. Літвінова, І.О. Кочарян. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського «Харк. авіац. ін-т», 2015. – 108 с.
9. Сорокина Е. Г. Конфликтология в социальной работе: учебник / Е. Г. Сорокина, М. В. Вдовина.- Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2016 г. – 282 с.

10. Марчук Н.Ю. Основы психологии в социальной работе и социальной безопасности. Учебно-методическое пособие / Н.Ю. Марчук. – Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2015. – 76 с.
11. Пивнева Н.С. Психосоциальная работа в группах. Хрестоматия / Сост. Пивнева Н.С. - Таганрог: РГСУ, 2014. – 162 с.
12. Социальная работа: теория и практика: Учеб. пособие/ Отв. ред. Е.И. Холостова, А.С. Сорвина.- М.: ИНФРА-М, 2003. – 427 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека університету - http://library.khai.edu/library/page_lib.php
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського - nbuv.gov.ua